

Megjelenik délután

SZERKESZTŐSÉG ÉS
KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, FÜVÉSZ-
KERT-UTCA 9. SZÁM

TELEFONSZÁM 17-30

DEBRECENI
POLGÁR
POLITIKAI-NAPILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

1 hónapra . . . 1-40 P
Negyedévre . . . 4— P
Félévre . . . . . 8— P
Egész évre . . . 16— P
Vidéki havi előfizetés 2 F
Angliában 1 óra 4— P

Egyes szám ára 6 fillér

FŐSZERKESZTŐ: HEGYMEGI KISS PÁL ORSZÁGGY. KÉPVISELŐ!

Tanévnyitás

Írta: Törös Károly.

Szeptember elseje olyan az iskolai életben, mint a tavasz kezdete. Benépesülnek a hosszú ideig néma tantermek: felhangzik a tanuló sereg vidám zaja. S ez a zaj életet jelent. A tudomány csarnokai olyanok, mit az idők méhe, melyben a jövő formálódik, bontakozik.

Szeptember 1-én ünnepi hangulat ül falu és város népén egyaránt. A tantermek templomokká aratódnak. A szünidő isteni szabadsága, jó levegője, sok, gondtalan játéka az egészség barna színével, élénk pirjával vonta be sok ezer gyermek és ifju arcát. — De most megáll a játék: lányok, fiúk szakadatlan sorokban vonulnak a megnyitott iskola kapuk felé. Velük a szülők sok-sok gondtól terhelten, mélységes komolysággal. Ha valamikor gondot okozott a ruha, könyv, a tandíj, úgy ma fokozottan izgatja ez a kérdés a szülők ezreit. És mégis minden szülőnek legfőbb gondja, hogy gyermekeit beírassa. Nem csoda. Tudják, — hogy egész éltére szóló, megfizethetetlen értékeket ad az iskola a gyermekeknek. Tudják, hogy az iskola az a vegyi műhely, ahol azok a szellemi erők termelődnek, melyekből a társadalom, az egyház, a nemzet állandóan táplálkozik, megújul. Jaj annak a nemzetnek, ahol ez a vegyi műhely elhanyagolt, ahol az erők nem megfelelő mennyiségben és minőségben termelődnek!

Elvész a nép, amely tudomány nélkül való! De az egyén életlehetőségei is csak az iskola munkája nyomán bontakoznak ki. — Az élet a szerint lehet nyugodtabb, békésebb, boldogabb, mélyebb s az anyagi lehetőségek csak úgy teremthetők megfelelő módon, a mennyiben erre az iskola megadta a szellemi alapot.

Művelt szülő tudja ezt, azért tesz meg mindent arra nézve, — hogy lehetővé tegye gyermekei részére az iskola áldásainak megszerzését.

És vajjon milyen fizikai körülmények közé jutnak gyermekeink az iskolában? Nem nagy-e a létszám? Kapnak-e elég és megfelelő levegőt? Mert ha ezek a körülmények nincsenek meg, már az első hónapokban megsápadnak a piros arcok s jön a szülők réme: a betegség.

Sajnos és egyúttal érthetetlen, hogy a miniszter ma, 1930-ban, — mikor a körülöttünk levő államokban már nyolcosztályos népiskolák vannak; mikor ezt a szegény nemzetet csak a tudás mentheti

Lefoglalta az ügyészség a pallagi dohánykisérléti állomás számadásait

A Magyar Távirati Iroda jelentése szerint az állomás vezetője sikkasztást és okirathamisítást követett el — A kisérleti állomáson tulzottnak mondják a pesti hiradást

Ma délelőtt értesítést kaptunk a budapesti Távirati Irodától, — mely szerint a pallagi dohánykisérléti állomáson nagyarányu visszaélésekre jöttek rá. Az értesítés szerint

a dohánykisérléti állomás vezetője, Juhász Árpád követte el a visszaéléseket, amelyek által 20 ezer pengőig megkárosította az állomást

és sikkasztás, továbbá okirathamisítás miatt megindították ellene az eljárást. Az értesítés szerint Juhász Árpád gazdasági akadémiai tanár úgy követte el a visszaéléseket illetve sikkasztásokat, hogy

a munkabérlistákat meghamisította.

Olyan munkások nevét is felvette a bériverke, akik a dohánykisérléti állomáson

sohasem dolgoztak

és az ezek részére kiutalt és elszámolt bérösszeget saját maga vette fel és saját céljára használta fel.

A Magyar Távirati Iroda hiradásának vétele után azonnal felhívtuk telefonon a Gazdasági Akadémia igazgatóságát s Ruffy-Vargha Kálmán igazgatóval akarunk beszélni, azonban közölték velünk, hogy az igazgató nem tartózkodik Debrecenben. Közöltük az igazgatósággal a pesti hiradás tartalmát és felvilágosítást kértünk ez ügy részleteire vonatkozólag. Itt tudomásunkra hozták, — hogy

Juhász Árpád nem tanára a Gazdasági Akadémiának, csupán a dohánykisérléti állomás vezetője, amely az Akadémiával mindössze annyiban áll összekötésben, hogy az is Pallagon van. Az ügyre vonatkozólag kijelentet-

meg: a tantermek követelt létszámát 40-ről 60-ra emelte. Hát mi ez? Hollandiában 24 növendéknél nem lehet több egy tanító keze alatt. Gondoljuk el, miesoda szellemi többlet mutatkozik itt a mi 60-as létszámunkkal szemben.

Igy teremtyük meg a szellemi fölényt?

Az egyéni és nemzeti megváltódás csak a kultura emelésén keresztül lehetséges! Egyedül ezen

ték, hogy tudomásuk szerint az ügyészség tényleg lefoglalta az állomás számadásait és megindították a vizsgálatot. A hiradást tulzottnak tartják és korainak hir-lapi közlésre. Részletes felvilágosítást a dohánykisérléti állomás adhat.

Ezután összekapcsolak bennünket a dohánykisérléti állomás irodájával. Juhász Árpád helyettesét kértük a telefonhoz, azonban sem ő, sem más vezető nem tartózkodott a hivatalban.

A telefonon beszélő hölgy kérdésünkre méltatlankodva válaszolt és

tiltakozott minden Juhász Árpádot érintő gyanúsítás ellen.

— Bosszúból eredő feljelentésről lehet szó csupán — mondotta —, amit elbocsátott munkások csináltak. Huszezer pengős sikkasztásról szó sincs.

— Hol van Juhász Árpád? — kérdeztük ezután.

— Elutazott a reggeli gyorsal Budapestre — volt a válasz. Igazolójelentést ment tenni a miniszteriumba.

Ennyit sikerült megtudnunk a dohánykisérléti állomástól az ottan történt visszaélésekre vonatkozólag és az

lényegesen kevesebb, mint amit a Távirati Iroda ugyanerre vonatkozólag leadott.

A pesti értesítés szerint Juhász Árpád ellen sikkasztás és okirathamisítás miatt megindították az eljárást, a dohánykisérléti állomás informátora szerint pedig Juhász Árpád a ma reggeli gyorsvonattal felutazott igazolójelentést tenni a fővárosba.

Ezeket szem előtt tartva, kénytelenek vagyunk megállapítani, — hogy ez az ügy kissé zavaros. Vagy legalább is ahhoz hasonló.

Szeptember 1 a fővárosban

Budapest, szept. 1.

Ma reggel 9 órakor a fővárosi utcák még a rendes, megszokott képet mutatták, fél 10 órakor erős rendőri készültségek lepték el az utcákat. 10 órakor kezdődött meg a munkásság tüntető felvonulása.

A külvárosokból némán és hangtalanul vonultak fel a munkás csoportok

a Belváros felé. A rendőrség a néma tüntető sétát nem zavarta meg. A Nemzeti Színház előtt azonban nagyobb csoportosulás keletkezett. Itt a rendőrség

néhány tüntetőt őrizetbe vett. A Newyork kávéház előtt a rendőrség a tömeget a mellékutakba

az úton! Nagy Magyarország visszaállítása csak az iskolán keresztül történhetik meg. Magasabb szellemi színvonal és a demokratikus gondolat elválaszthatatlanok — mutatják ezt a nyugati államok is. S épen azért, mert ilyen fontos az iskola ügy, egész év folyamán állandóan foglalkozni fogunk iskoláink életével, mint mindenkit érdeklő, fontos kérdéssel.

akarta visszaszorítani, néhány el-lenszegült itt is előállítottak.

Komolyabb összetűzés az Erzsébet köruton és az Oktogonon történt. Ezekben a helyeken nagy tömeg gyűlt össze és kiáltozni kezdtek, hogy: Kenyeret! Munkát! A rendőrség itt

attakkal oszlatta szét a tüntetőket.

Budapesti tudósítónk jelentése szerint az attak színhelyére mentő autók robogtak ki.

A főváros többi pontjain minden rendzavarás nélkül folyt le a szeptember 1-i néma tüntető séta.

A munkásság vezetősége rendkívül körültekintő gondossággal ügyel arra, hogy a tüntetés tiltakozás legyen a mai szomorú gazdasági helyzet miatt, de se utcai verekedéssé, se a hatósággal való összetűzéssé ne fajuljon.

Rendben folyt le a munkásság tüntető sétája Debrecenben

A tüntető séta a legnagyobb rendben, minden zavaró momentum nélkül folyt le.

KOHINOOR porosz szén és koks, — TŰZIFA

legkedvezőbb napi ár és feltételek mellett

VÁGÓ REZSŐ R.-T. fiókjánál

TELEFON: 131-

Hid-utca 12.

TELEF: 131.ON

A tiszafüredi rossz ut ominózus átvétele

A közgyűlési tudósításunk addig szólott, hogy a miniszternél levő utátvételi jegyzőkönyvet az államépítészeti hivatalból megkerítették s felolvasták a közgyűlésen.

Vizsgáljuk meg alaposabban ennek az utátvételnél az ügyét.

Zöld polgármesterhelyettes megjelölése szerint ez az ut állami ut, amely hadászati szempontból nem fontos, így a miniszter azt fenntartás és kezelés céljából a törvényhatóság feladatkörébe utalhatja, ami súlyos költséget jelent.

Jól meg kell tehát nézni a városnak, hogy mit vesz át, mert utólag nem reklamálhat.

Ki illetékes az átvételre? A város közgyűlése. Ki teljesítette az átvételt? Egy bizottság, amelyet a polgármester küldött ki.

Mit csinált a bizottság? Átvette az utat, bár annak rossz állapotát látta, feltételtől függővé nem tette, csupán kérelmeket terjesztett elő, amelyeket a miniszter nevében az osztályvezető nem fogadott el.

Miért vette át a rossz utat a bizottság? Azon fictióból indult ki, hogy ez az utat az állam házi kezelésben készítette s így nincs vállalkozó, akivel szemben a kifogásokat érvényesíteni lehet.

Helyes-e ez az álláspont? Nem, mert ilyen címen egy ösvényt is átkellene venni. Következményeiben hibás és káros is, mert nem csak fenntartani kell a városnak a jövőben ezt az utat, hanem sok költséggel az elkészítésnél észlelhető hiányokat is pótolni kell.

Jó hiszemű volt-e a bizottság? A Reke ügyész elcájdása alapján azt mondhatom, hogy igen, de nem kellőleg előre látó s az államépítészeti hivattal szemben tulajdonképpen loyális.

Sok közmunkát jelent-e az ut fenntartására fordítandó 7000 pengős póthitel? Ugy, amint a szociálisták is megállapították: alig valamit, mert nagyobb részt anyagpótlásra kell a pénz. Tehát sürgősség okából szemethunyni nem szükséges, de nem is szabad.

Megharagszik-e a miniszter, —

hogy a rossz utat át nem veszi a város? Mert a loyálisabbak attól is félték. A miniszter az ügyet nem is látta s bizonyára megfogja köszönni, hogy erre a különös ut-építésre s annak rossz voltára a figyelme felhívatik. Baj, hogy az ide vonatkozó törvényhatósági akaratot a főispán ur nem enun-ciálta. Én e cikket elküldöm a miniszternek s ez uton, mint törvényhozó, hívom fel rá a figyelmét, — mert az utat közpénzből építették. Mi a közérdek? A város átvéve

bizottsága állapítsa meg részletesen a hibákat s mind arról, ami az átvételi jegyzőkönyvből ide vonatkozólag kimaradt: tegyen pótlólag jelentést a városnak. — Ezt várjuk tőle.

A törvényhatóság helyesen járt el, midőn ezt az ügyet levette jelen alakjában a napirendről.

Még csak egyre volnék kíváncsi. Hogy nem volt meg e súlyos anyagi vonatkozású jegyzőkönyv egy példánya a városnak s miért nem volt az iratok között s hogy lehetett anélkül az ügyet közgyűlés elé hozni?

Erre nem kaptunk feleletet.

Hegymegi Kiss Pál

A vásárookra való áruszállítás

A vásári kereskedők kérése — Bud levele Hegymegi Kiss Pálhoz

Lapunk főszerkesztője, Hegymegi Kiss Pál képviselő már két ízben megkereste a kereskedelem-ügyi minisztert azért, hogy a vásárookra a vásári kereskedők autóval szállíthassák az áruikat.

A megkeresésekre a kereskedelemügyi miniszter válasza most megérkezett, amelyet az alábbiakban szövegszerűen közlünk:

Igen tisztelt Barátom!

Két ízben is tanúsított érdeklődésre a Debreceni Vásári Kereskedők Egyesületének az iránt előterjesztett kérése ügyében, hogy a vásárok gépjárművel való látogatása megkönnyíthessék, a következőkről értesítelek:

Az Egyesület tagjai saját áruikat gépjárművön bárhova szabadon fuvarozhatják. Az Egyesület maga is folytathat fuvarozást és amennyiben e fuvarozás kizárólag az Egyesület tagjaira, illetőleg e tagok saját áruira szorítkozik, semminemű engedélyezés alá nem esik, ilyen esetekben akár bérelt gépjárművet is lehet használni.

A fuvarozás egyéb nemeihez engedély szükséges, így természetesen akkor is, ha a gép jármű bérelte szinleges, azonban a fuvarozást a valóságban a gépjármű béreadója vállalja és üzi.

Az egész országon érvényes

fuvarozási engedélyt nem vagyok hajlandó adni, olyan engedély kiadását azonban, amely személyeknek és egyuttal ezek áruinak, valamely község, vagy város meghatározott körzetében való fuvarozására jogosít, elrendelhetem. — Meg kell jegyezni, hogy az engedélyezésnél kizárólag hazai gyártmányú gépjármű használatbavétele jöhet szóba.

A Debreceni Vásári Kereskedők Egyesületét folyó évi július hó 10-én 26.226. és augusztus hó 13-án 27.565. szám alatt fentiek értelmében értesítettem.

Szívélyes üdvözlettel

tisztelettel hived
Bud János.

Kiszabadulása napján már lopott egy rovott- multu fiatalok

Gyuricza Etel ecsedi lakos tegnap vonaton utazott Debrecenbe. A vonaton észrevette, hogy valaki a zsebébe nyulál. Megkapta a tolvaj kezét és segítségért kiáltott. A kocsikan ülők segítségével meg is fogták a tolvajt, aki egy 17 éves fiatalok volt.

Mikor megérkeztek Debrecenbe, átadták a fiut a rendőrségnek. Azonnal kihallgatták. Vallomásaiban el-

mondta a fiu, hogy Nyiregyházáról jön, ahol másfélévi fogházbüntetését töltötte ki. Dunántulra akart utazni s azért lopott, mert azt gondolta, hogy a fogháziroda által kiutalt pénz nem lesz elég az utiköltségre.

Vass miniszter válasza Apponyi levelére

Budapest, szeptember 1.

Apponyi Albert gróf a Szent István napi rendőri intézkedések ügyében levelét intézett Bethlenhez, amelyben az intézkedésekre vonatkozólag fevilágosítást kért.

Bethlen távollétében Vass válaszolt a levélre és válaszában kijelentette, hogy

az intézkedés megtételére szükség volt,

azok azonban nem sértették a királyi családot.

Apponyi a választ tudomásul vette, de kijelentette azt is, hogy nem tartja megnyugtatónak.

Kigyulladt a motorbicikli

Tegnap délután könnyebb kimenetelű motorbicikli szerencsétlenség történt a Magoss György téren. Langes Ferenc műszerész oldalkocsis motorkerékpárjával haladt a nagyerdő felé. A tartályból kiömlő benzin gyult meg. A kivonult tűzoltóság eloltotta a tüzet.

Csoda olcsó árakban!

árusítunk ezidén kitünő minőségű, nagyon tartós kézimunka

iskolacipőket

Dorco tornacipőket
férfi és női strapa és

divatcipőket!!

Egy próba vásárlás állandó vevőnké teszi

Neumann Testvérek,
Piac-utca 9

Bika-Szálló mellett.

Hatósági fertőtlenítő által fertőtlenített tankönyv használt állapotban
féláron a Kultura Antikváriumban, Szent Anna-u. 3.

E l ő b b a

Dei-Já-hoz

azután az iskolába!

DEBRECEN, PIAC-UTCA 16.

Legtartósabb gyermekcipők!

Minden pár iskolacipőhöz egy tolltartó ajándék!

A Független Polgári Párt elnöki értekezlete

Óriási érdeklődés -- Léderer Lajos, Rothermere lord volt titkára és dr. Schiller József, Rákosi Jenő titkára az értekezleten

A zsufolásig megtelt terem közönsége felállt és megzendül a Himnusz.

„Megbűnhődte már a nép a múltat s jövődőt” — hangzik el a végső akkord. A közönség még megindultan áll, mikor egy női hang esendül fel:

— *Sohasem bűnhődött eléggé, míg össze nem tartunk.*

Meglepően találó közbeszólás. Mindenki érzi tökéletes igazságát. Maga Hegymegi Kóss Pál képviselő is, aki az értekezleten megjelentek üdvözlése és az értekezlet megnyitása után a következő nagyhatású beszédet mondja:

A nemzeti összetartás

— Igaza van a közbeszólónak. A magyar nép sohasem bűnhődött eléggé, míg össze nem tart. Az összetartásról azonban sokféle fogalmuk van az embereknek. A hatalmonlévő fogalma szerint az az összetartás, ha ők parancsolnak és a többi engedelmeskedik. Abból a küzdelemből, mely a revízióért folyik s az integer Magyarország visszaállításáért száll sikkra, kihagyták a magyar népet. A magyar nép nélkül pedig ez a küzdelem diadalt nem arathat.

A mi álláspontunk szerint a nemzeti összetartás egyedül a Kossuth szellemében valósulhat meg. Kicsinek és nagynak, szegénynek és gazdagnak, erősnek és erőtlennek, érzésben, lélekben, erőben, tettvágyban, áldozatkészségben, ebben az összetartásban kell egyesülnie, eggyékövácsozódnia, különben célunkat el nem érhetjük. (Lelkes éljenzés és taps.)

Amíg ez meg nem történik, — bűnhődjük a múltat és a jövődőt, de mindenkinek felett bűnhődjük a jelent. (Viharos helyeslés és taps.)

Tisztelt Uraim! A mai értekezletet két okból hívtam egybe. Először azért, hogy két kedves és köztünkbe most érkező vendégünket üdvözlöljük. Az egyik Léderer Lajos, Rothermere lord munkatársa, (Eljenzés és taps.) aki az én teljes bizalmamat bírja, a másik dr. Schiller József, Rákosi Jenőnek, a revízió elhunyt nagy bajnokának munkatársa, aki minden tehetsé-

gével a revízió mellett törtélandóval és aki engem párisi és londoni utamon elkísért. (Eljenzés és taps.)

A nemzetet gazdaságilag kell talpra állítani

A másik ok, amiért ezt az értekezletet egybehívtam az, hogy néhány általános és várospolitikai bejelentésemet megtehessem.

Tisztelt Uraim! A múlt elnöki értekezleten két célt tűztem magunk elé. Először: kiméletlenül üldözni a panamát. (Hosszantartó lelkes helyeslés.) Másodsor megtenni minden lehetőt és örköndni afelett, hogy minden pucskisérlet meghiusuljon, amely ilyen módon akar a nemzet nyakára királyt ültetni. Ezt a nemzetet először gazdaságilag kell talpraállítani s a trón betöltéséről, melynél a nemzet akaratának érvényesülnie kell, csak azután beszélhetünk. (Ugy van! Ugy van!)

Most rá kell térnem az elmúlt hét eseményeire. A múlt héten Budapesten óriási Szent István körmenetet tartottak, amely alkalommal feltűnő rendőri intézkedések történtek. Most a felelős tényleget keresik, de az sehohsem található. Erről a sajtár viz jut eszembe. Elrendelték egyszer, — hogy mindazon falukban, ahol tüzoltóság nincs, mindenki köteles egy sajtár vizet készletben

tartani. Gömbös és Sztranyovszky ugyanezt csinálták. Ők készletben tartották a sajtár vizet. Hiszen, ha tényleg bejöttek volna, akkor felelősségre vontuk volna azért, hogy miért nem tették meg az ellenintézkedéseket. A baj csak ott van, hogy ha már csinálók valamit, azt férfiasan be is vallom. Most pedig Bethlen nem tud semmit, Vass József nem tud semmit, sőt Gömbös sem tud semmit, Hal-ler és társai pedig egyenesen Sztranyovszky fejét követelik, — holott lehet, hogy ő sem tud semmit. Ugy ne járjunk, hogy egy szegény rendőrfelügyelő legyen aztán mindennek az oka.

Igy járt az én választóm az 1922-iki választásom idején. Tiltott időszak volt, mikor minden gyűlés tilos. Nekünk könnyű volt betartani, az emberek azonban megtudták, hogy a Tolnai-párt mindenütt értekezletet tart, a tilalom ellenére. A választóm feljelen-tilti az esetet. A rendőrség az értekezlet után jelent meg és ott találva választómát, ő ellene indít eljárást. (Derültség.) Lehet, hogy most is így járnak.

Szükséges a titkos választójog

Emlékezzük még mindenki a nagyhangú szölamra: „Mi a nemzet! Mi, az ország! Bizzatok bennem!” És a nemzet bízott. Hátuk mögött állt, mikor pénzt szereztek. Most elfogyott a pénz. Erre egyszeriben kijelentik: „Ennek így kellett lenni, mert Trianon után másként nem is lehet.” Ez nem egyéb, mint a felelősség alól való kibujás. Mikor a nemzet szabad részvételét követeljük sorsának intézésében a titkos választójog útján, akkor azt mondják: „A titkóst nem adhatjuk a gazdasági nyomoruság miatt, mert így az elégtelen elemek könnyen felfordulást csinálhatnának”.

Tisztelt Uraim! Ha 1922-ben a titkos választójogot megkapják, milyen másként alakult volna minden! Mindenek előtt a nemzetgyűlés összetétele. A titkos választás

fokozza a képviselő felelősségérzetét, mert így tudja, hogy ő csakugyan a nép képviselője és ha a népet nem képviseli lelkiismeretesen, akkor a nép titkosan nem szavaz rá többet! (Ugy van! Ugy van!) Eppen azért nekünk az igazságos összetartást kell kiegészíteni a Kossuth szellemében.

Mikor a képviselő beszédében idáig ért, megérkezett a két vendég, kiket aköz önség lelkes ovációval fogadott. A vendégek az elnöki asztalnál helyezkedtek el s a képviselő folytatta beszédét.

Várospolitika

— Tisztelt Uraim! Még néhány várospolitikai bejelentésem van. Tegnap a közgyűlésen a tiszafüredi utat tárgyaltuk. Az ut rossz és mi éppen ezért az átvételi

jegyzőkönyvet követeltük, hogy az átvevők felelősségét megállapíthassuk. Azzal védekeztek, — hogy az ut a kereskedelemügyi miniszter ajándéka és ajándék lónak nem illik a fogát nézni. A mi álláspontunk azonban az, hogy ez az ajándék az ország pénzéből készült és azért mindazok felelősek, akiknek benne szerepük van. Súlyos mulasztások történtek. Vizsgálatot követelünk.

Szervezkedés

Szó volt még tegnap a homokkerti zsákutcákról, melyeket a forgalom biztonsága érdekében kell megnyitni. A város a tulajdonosok költségére akarta ezt megtenni. En azt követeltem, hogy a város mindazon utcák megnyitását engedélyezze és előlegezze, melyek a forgalom biztonságát akadályozzák. A törvényhatóság így határozott. (Élénk helyeslés.)

— Tisztelt Uraim! Mára összehívtam a gazdák értekezletét, — hogy megvitassuk azokat a sérelmeiket, melyeket a közgyűlés elé és azokat, amelyeket az itt Debrecenben megtartandó nagygyűlés elé fogunk vinni. A gazda csoport élére Erdey Ferenc kerül. Jelentem, hogy a hadi rokkantak élére is megfelelő vezér lépett Sarkadi István elnök (éljenzés) személyében, akivel egyetértően a hadirokkantok sérelmeinek orvoslásáért is sikraszállunk. Keddre az iparosokat és kereskedőket, ugyanaznap 6 órára a nyugdíjas vasutasokat hívtuk össze, hogy minden foglalkozási ág sérelmeinek, bajainak megtárgyalásával, a gyógyítás eszközeinek megmutatásával indulhassunk az őszi parlamenti küzdelemben.

— Jelentem végül, hogy a párt szervezeti ügyeit Czeizing Lajos kezébe tettük le. Minden szervezeti ügyben tehát őhozzá méltóztassanak a legnagyobb bizalommal fordulni. (Lelkes éljenzés.)

A vendégek üdvözlése

Ezután a képviselő a két vendég felé fordult, akiket igen melegen üdvözölt. Legyenek meggyőződve, — végezte üdvözlését —, hogy ez a város és ez a független polgári kör a Lord és Rákosi gondolatainak a legnagyobb híve. A lelkes éljenzés után Kovács János a párt nevében, Szabó Henrik a kereskedők, Szendrei Sándor az iparosság, dr. Barna László pedig a lateinerek nevében üdvözölte a vendégeket néhány meleg szóval. Az üdvözléseket dr. Ferenczy Gyula egyetemi tanár zárta be.

— Nem volna teljes az önök üdvözlése — ugymond —, ha mindenden osztály és mindenki tanubizonyosságot nem tenne amellett, hogy mi megmaradtunk a szabadság ideáljainál. Megmaradtunk annak ellenére, hogy a győztesek a szabadság eszméjétől elfordultak. A nagy nemzetek ma is fegyvert kovácsolnak. Azt állítják, — hogy egy szebb jövő biztonságának az érdekében teszik. Mi hiszünk, hogy ezt a szebb jövőt nem karddal, nem ágyukkal, hanem úgy biztosíthatjuk, hogy a szabadságot mindenki számára biztosítjuk. Biztosítani kell a lelki szabadságot is.

— A szabadság azonban magában kevés. Világosságra, haladásra és tökéletesedésre van szükségünk. A föld értékeit ki kell bá-

nyásznunk. Ma 2 milliárd ember nem tud rajta megélni, pedig a tudomány számítása szerint 10 milliárd ember számára is elegendő kincs, termő erőt hordoz magában. Miért tehát a gyilkosság eszközei?! Az emberi erők és indulatok nem egymás ellen indításával, hanem egyesítésével csodákat tudnánk művelni! (Hosszantartó lelkes tetszés.)

— Adják át kérem üdvözlésüket a nemes lordnak, akiért imádkozunk s akit Kossuth personifikációjának tartunk! Mi hiven kitartunk és valljuk, hogy abban az új szabadságharcban, melyben a Lord olyan nagy értékű, nemes fegyvertársunk, velünk az Isten, aki vezesse, óvja Önöket is munkájukban. (Szünni nem akaró éljenzés és taps.)

Léderer Lajos beszéde

Ezután a lord volt titkára emelkedett szólásra és a következőket mondotta:

— Mélyen megvagyok hatva, hogy ebben a kitüntetésben részesültem, hogy ennek a páratlanul meleg fogadtatásnak részese lehettem.

— Londonból jövök, ahol a revízió indult.

Nem ismerték a magyart. 1927 nyarán esatlakozott a magyar igazsághoz egy férfi, aki a magyar nevet csak a történelemből és Kossuth személyén keresztül ismerte. Ma már Debrecen közel van Londonhoz. A Lordot személyes, meleg barátság fűzi Debrecen nagynevű püspökéhez, dr. Baltázár Dezsőhöz (lelkes éljenzés) és felhatalmazva érzem magamat annak kijelentésére, hogy az önök képviselőjéhez is hasonló szálak fűzik. (Lelkes éljenzés.)

— Rothermere lord tette le annak a hidnak a fundamentumát, melyet nekünk kell befejeznünk,

hogy azon át — szebb, nagyobb Magyarországra vonulhassunk. Ne legyünk tehát rossz hegymászők, akik az utolsó pár száz méter előtt kifulladásra kerülnek. Ne álljunk meg. Nézzünk vissza és lássuk, — hogy milyen nagy utat tettünk már meg! Előre. Ne vesztessük az időt.

— Tisztelt Uraim! Az Önök képviselőjét már akkor ismertem, mikor Budapesten a parlamentbe jártam és őt politikai irányítómnak tartottam. Párisi, londoni útján összekérültünk és bizonyosságot tesztek arról, hogy a Lord meleg barátságát élvezzi.

— Tisztelt Uraim! Én felvidéki vagyok, de már régen vágytam ide, az önök gyönyörű Alföldjére. 1928-ban, mikor a Lord fia ittjárt, ő mesélte azt a leírhatatlan szívességet, amellyel önök fogadták.

Husztly Gáborné asszony közbeszólt: *Még most fogadnánk csak!*

— A debreceni fogadtatásnak

szépségét és melegét úgy mondta el édesapjának, hogy mindnyájunk szemében könny csillogott. Én voltam az a szerencsés magyar, aki végighallgattam.

— Négy éve állok ott ért, ahol a magyar revízió ügye megindult. Kéréssem van önköz. A magyar könnyen lelkesül és könnyen kiábrándul. Kitartás. Nem szabad bizalmatlannak lenniök a revízió ügyének irányítói iránt. A feltámadás percének el kell jönnie, de azért csendes, vállvetett munkával szüntelenül dolgozni kell. — Angliában élek. Ott tudják, mi a kitartó munka. Én hiszek Magyar ország feltámadásában.

— Mégegyszer köszönöm szives fogadtatásukat, melyben a Lord iránti szeretet és ragaszkodás nyilvánul meg. Tolmácsolni fogom őrlordágának, aki mélyen és melegen szereti önöket. (Lelkes éljenzés.)

Hegymegi Kiss Pál képviselő mégegyszer megköszöni a szives megjelenést és az értekezletet bezárja.

A Kossuth-nóta eléneklése után még dr. Gábor Jenő kér szót és indítványozza, hogy Rothermere lordot az értekezlet szeretetének és ragaszkodásának kifejezésével táviratilag üdvözlje. Az értekezlet egyhangú lelkesedéssel így határozott.

A vacsora

Este a Függetlenségi Kör elnöksége vacsorát adott a vendégek tiszteletére. Egyetlen felszólalás hangzott csak el, *Harsányi Imréc* a Kör társelnökéé. Felszólalásában azt mondta, hogy mint láthatják a vendégek, Debrecen szép város, de ahogy nő a szépsége, úgy nő az adóssága is.

— Magyarországon nagy a nyomorúság, nagy a kétségbeesés. Ebben a nyomorúságos helyzet-

ben egyedül Rothermere lordra tekinthet bizalommal a nemzet. — Kéri, hogy kálánkat tolmácsolják Neki.

Felborult a dinnyés szekér a nagyhidon

Sulyos szerencsétlenség történt ma délelőtt 11 órakor a gázgyár előtt.

Jánossy Mihály hajduböszörményi lakos szekere dinnyéket hozott a debreceni piacra. Amint a nagyhidhoz ért a szekerevel, — egy nagy zökkenésnél

a kocsis tengelye eltört és a szekér, amelyet a lovak tovább húztak — felborult.

Jánossy a szekér alá esett és a szerencsétlen embernek

a hátgerince eltört.

A kihívott mentők azonnal be szállították a sebészeti klinikára. Állapota életveszélyes.

Fogház jár Csehországban a magyar Hymnusért

Prágából jelentik: A mezőszentesi templom felszentelésén többen a magyar Hymnuszt énekeltek. A csendőrség feljelentésére a rimaszombati ügyészség eljárást indított ellenük. A vádlottak nem tagadtak. Simon Jánost 2 hónap 18 napi, Misura József pedig 14 napi börtönt kaptak.

Letartóztattak egy magyar író Kassán

Prágából jelentik: Tegnap a cseh hatóságok letartóztatták Róza Iván, budapesti tanárt, aki egy könyvet írt. Ebben a könyvben kigúnyolta a cseh köztársaságot. A könyvet Prágán keresztül csempészte be a felvidékről.

REGÉNY

Kitartottak

Írta: Litteráti-Végh László.

(47)

— Hogy vált be az új szobakányod? — kérdezte a háziasszony.

— Lizi! — Remek, mondhatni minta szobakány. Eltekintve attól, hogy nagyon esinos, sőt szép leány, akire ránézni is jól esik az embernek, egy egészen intelligens, okos teremtes, aki mellett szorgalmas és ügyes.

— Es hogy jutottál ehez a csodához?

— Az öreg Boris, a szakácsnőm ajánlotta, akinek földije, Udvarias, szolgálatkész előzőkeny teremtes ez a Lizi, akinek csak egyetlen bogara van.

— No és micsoda az?

— Mikor beállott hozzám, kikötötte, hogy senki, még én se tegezhessem. Egy kicsit különös dolog ugyan, — és érthetetlen is, de jutalajdonságai feledtetik ezt a kis ártatlan különiséget.

Rövid ideig még beszélgettek s egy félóra múlva Vétzy bucsuzott, — mondván, hogy neki dolga van az egyetemen.

Estig az egyetemi rajzteremben dolgozott, s azután elindult járkálni. Gondolkodott Radóné ajánlata felett és azt a megállapítást tette, hogy az ajánlat ránézve feltétlenül kedvező és ha csak a szoba néki — és fő-

képen ő Radónak megfelel — feltétlenül kivészi tízezer koronáért. Egyetlen dolog aggasztotta nagyon, — hogy ruhája, amely tulajdonképpen nyári ruha volt, kezdett nyünni. Mikor hazafelé menet elhaladt egy szabóműhely előtt, egy kész ruhát látott ott kitéve, amely felett egy kis táblán ki volt írva, hogy ez a ruha olesón eladó.

Pista bement a műhelybe és érdeklődött a ruha ára iránt. Negyvenezer koronára mondta a szabó, — kijelentve, hogy egy bankigazgatónak készült, akinek azonban közben meghalt valakije és nem akar gyászában ilyen világos ruhát viselni, azért adja vissza veszteséggel is a már kész ruhát.

Vétzy felpróbálta a kabátot, nagyszerűen állott, mintha esa rászabták volna. Közben a saját kabátját levette, szemébe ötlött, hogy annak könyöke ismét kiszakadt. Megkérdezte a szabótól az utolsó árat, — mire az kijelentette, hogy mivel Pistának olyan jól áll a ruha, odaadja harminyezerért az esetben, ha Pista csinál neki egy kis reklámozást azzal, hogyha kérdik, megmondja majd, hogy kinél csináltatta a ruhát.

— Igen ám mester, — mondta most Vétzy — de én nem tudnám egyszerre kifizetni az egészet.

— Milyen feltételek között tudná az ur megvenni, — kérdezte a szabó némi gyanakodással.

— Most kifizetnék tízezezer koronát és a jövő elsején a többi.

— Milyen garanciát nyújthat?

Pista elővette az igazolványait.

— Műegyetemi hallgató vagyok, — tar-

talékos hadnagy. Ha becsapnám, — feljelenhetne az egyetemen.

— Bár manapság semmit nem adunk hitelbe, vagy részletre, — mondta a szabó — de tekintettel arra, hogy mint már mondtam, uraságodnak mesésen áll ez a ruha, odaadom az említett feltételek mellett.

Pista kifizette a tízezezer koronát és vitte haza a csomagot régi lakására. Másnap az új ruhában ment el Radónéhoz.

Villamoson ment ki a Hidegkuti-utra és a villamos megállóval szemben taláta épen a 17-es számot, amelyet néki Radóné előző napon, mint saját címüket bémondott.

A villa előtt megállott egy pillanatra és csodálkozva nézte azt. Valószínűtlennek fűnt fel előtte, hogy egy ilyen villa tulajdonosa hónapos szobát adjon ki szegény egyetemi hallgatóknak, de azután vállat vont és becsengetett a vasrácsos kapun.

Egy kertészkinézésű ember nyitotta ki a kaput és jövetelének oka után érdeklődött, — miután kissé gyanakodva vizsgálgatta Pista kopottas felöltőjét.

Vétzy megmondotta, hogy őt már várja ház urnője, — mire a kapus udvariasan megmutatta az utat.

Az előszoba ajtaját egy esinosarcu szobakány nyitotta ki, akit Vétzy futólag nézett meg, észébejutva az, amiket Radóné előző nap erről a eseléről mondott. Annál jobban megnézte ez Pistát és első pillanatban valóssággal megijedt, mikor a fiu belépett az előszobába. — de később összeszedve magát, udvariasan megkérdezte, hogy kit jelent sen be.

(Folytatása következik.)

SPORTHIREK

Bocskay--Attila 2:0 (1:0)

A tegnapi mérkőzés, egy héttel a nagy találkozás előtt, főpróba számba ment. A főpróba csufosan megbukott. A két fiatal gyerekkel megspékelt Attila ellen győzött ugyan a Bocskay, de ez a győzelem olyan szánalmas volt, hogy a vasárnapi nagy mérkőzés elé agodalommal tekinthetünk csupán. A közvetlen védelem még kielégítő volt, Dankó bevált, Fejér dr., mint mindig, most is precíz biztos, de a fedeztetés, az számszám-lékosan gyenge, csapnivalóan rossz játékot produkált. Néha percekig minden összekötés megszakadt a halfok és a csatársor között. Sághy indisponáltsága a két szélsőhalfot is megbénította. A csatársorban a csereberélés meg akadályozott minden szép akciót. A labdát, mondhatni ötletszerűen tologatták, de minden tervszerűség és komoly elgondolás hiány-

zott az egyes akciókból. Telekyt is megzavarta partnereinek csereberélése és labdaosztása nem olyan volt, mint szokott lenni. — Markos, ha végérvényesen leszokik hibáiról, ismét főerőssége lesz a csapatnak. Zemler becsületesen dolgozott Vinczével együtt, aki úgy is mint half, rendes munkát végzett. Bobákot kihagyni a csapatból esztelenség volna. Elsőrendű góllövő, minden helyzetben megtalálja magát, intelligens játékos, de saját posztján kell szerepelnie.

A mérkőzés egészben véve nem sokat ért, tekintettel a Bocskay fentemlített hibáira, és az Attila csatárok gólképtelenségére. Opatán talán még rosszabb volt, mint az olaszok ellen. Szemző, a kapus ezzel szemben kitűnő volt. Az első féldő gólját Bobák, a másodikat Zemler lőtte.

MAGYARORSZÁG — NÉMETORSZÁG 4:1 (1:0)

Hatalmas közönség előtt találkozott tegnap délután Magyarország és Németország vízpoló csapata. Izgalmas küzdelem volt elejétől végig és az első féldőben a magyarok Németh révén megszerezik a vezetést s második féldőben a németek egyenlítettek, mire Homonnai csodaszép egyéni játék után gólt lő. A finisben belefekszik a magyar csapat és Németh majd Halassy góljával bebiztosítja a mérkőzést.

Delahaye bíró jól látta el feladatát.

KSE—NSE 1:0 (0:0)

A két rivális csapat izgalmas küzdelmet vívott és egy 11-esből rugott góllal került ki győztesen a KSE.

DKASE—MTSE 6:2 (5:0)

A debreceni csapat könnyen verte a gyenge szalkai-t, amely csak a második féldőben mutatott erősebb játékot.

NYMTK—PMAV 0:0

Lanyhán játszott mindkét csapat és így a döntetlen reálisnak mondható.

FERENCVÁROS—FALL RIVER 6:2 (3:0)

A bíró hibájából durvaságokkal spékelt mérkőzés, amelyet, állandó fölény közben a Ferencváros megérdemelten nyert meg.

NYTVE—NYKISE 2:2 (2:0)

A nyiregyházi derbi döntetlen eredménye teljesen reális. Az első féldőben a NYTVE, a másodikban a NYKISE mutatott jobb formát.

NYÖTSE—DMTE 2:1 (2:1)

A NYÖTSE nehezen verte a gyenge DMTE-t.

Tőzsde

Tegnapai árfolyamok

Budapest, aug. 30.

Szombati napon a készáruipiac a buzában változatlan az irányzat, a kínálat megcsappant. Zárlat felé az irányzat ellanyhult, a buza ára 20 fillérrel esett. Határidősön a nyitáskor az irányzat lanyha, forgalom csendes. Októberi buza 35 fillérrel, márciusi 47 fillérrel, májusi 44 fillérrel, októberi rozs 23 fillérrel, márciusi 20 fillérrel, szeptemberi tengeri 20 fillérrel, májusi 24 fillérrel esett.

Termény-tőzsde

Készárúk:

77-es tv. 15.95—16.55, ft. 15.70—15.90,
78-as tv. 16.15—16.75, ft. 15.85—16.10,
79-es tv. 16.25—16.95, ft. 16.90—16.20,
80-as tv. 16.35—17.05, ft. 16.10—16.30,
Rozs 9.60—80, tak. árpa l. 14.00—14.50,
közepes 13.00—13.50, sörárpa felsőmagyar-

országi 18.50—20.00, zab új közepes 15.25—17.75, tengeri 15.70—15.85, egyéb 16.50—17.50, repce 27.25—75, korpa 8.65—8.70.

Határidős:

Októberi buza 16.11, zárlata 15.90—92,
1931-i márciusi buza 17.72, zárlata 17.40—17.41.
Májusra 18.15, zárlata 18.84—18.86.
Októberi rozs 10.45, zárlata 10.15—10.17,
1931 márciusi rozs 11.75, zárlata 11.40—45.
Szeptemberre 16.00, zárlata 15.90—16—
Májusra 15.62, zárlata 15.51—15.53.

Valutárfolyamok:

Angol font 27.75—90, Belga frank 79.70—80, Cseh korona 16.83—95, Dán korona 152.70—153.30, Dinar 10.02—10.10, Dollár 567.10—569.10, Francia frank 22.40—70, Hollandi forint 229.25—230.25, Lengyel zloty 63.75—64.05, Lei 3.36—3.40, Lev 4.12—4.18, Lira 29.80—30.10, Német márk 135.95—136.55, Norvég korona 152.70—153.30, Osztrák schilling 80.45—80.8, Schveici frank 110.70—111.20, Svéd korona 153.25—153.85.

SZINHÁZ

Szeptember második felében kezdődik a sziniszazon

A mai nap folyamán megjelentek Debrecen utcáin a szini szazon kezdetét jelző plakátok.

Kardoss Géza társulata szeptember hó második felében kezdi meg Debrecenben az előadásokat. A társulat elsőrendű tagjainak névsora a következő:

Antók Ferenc, M. Barna Ancy, Cselle Lajos, Dolinay Vilmos, Erényi Böske, Erdődy Kálmán, Fábrián János, Fáskerthy Mária, Halassy Mariska, Horváth Lucy, Kardoss Géza, Könyves Tóth Erzs, Kormos Ferenc, dr. Latzkó Gyula, Mészáros Béla, Misoga László, Pallay Manci, Sugár Mihály, Szigethy Andor, Szabó Imre, Timár Ila, Tuholy Lujza, Thuróczy Gyula és Unger István.

Ezenkívül van még a 26 tagú kórus.

Tűz a nagyállomáson

Tegnap délután 6 órakor kigyulladt a nagyállomáson egy hulladék karóval megtelt vagon. Értésítették a tűzoltóságot akik percek alatt ki- vonultak a helyszínre és megfeszített — majdnem két óráig tartó — munkával sikerült is eloltani a tüzet.

— Az őrlési díjak szabályozása. A kormány 1930 szeptember 1-től kezdődőleg rendeletileg állapította meg a vasmőrléssel foglalkozó malmok által szedhető legmagasabb őrlési díjakat. A rendelet szerint a buza őrlési díj tizenkettő, a kétszeres őrlési díj 13, a rozs őrlési díja pedig 15 százaléknál nagyobb nem lehet. Ezen őrlési százalékon kívül még két százalék porlást számíthat fel a malom. A darálási százalék nyolc százaléknál magasabb nem lehet, amihez legfeljebb egy százalék porlás járulhat.

— Bolgária királya a kormányzó. Budapestről jelentik. Boris bolgár király tegnap Magyarországra, illetőleg Budapestre érkezett. Hadsegéde kíséretében Gödöllőre ment ahol látogatást tett Horthy Miklósnál, Magyarország Kormányzójánál.

Árverés

Elárverezek Debrecenben, Werbőczy-utca 2. sz. alatt 1930 szeptember 9-én, 1100 pengőre becsült ingóságokat. u. m. motorkerékpár.

Rápolthy János
kir. bir. vgtó.

Szerkesztésért, kiadásért felelős és laptulajdonos:
HEGYMEGI KISS PÁL

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, Sas-utca 2.

Nyomta Korvin nyomda Debrecen, Sas-utca 2

DTE—DVSC 4:2 (2:0)

A DTE megérdemelten aratta meglepetésszerű győzelmét az elbizakodott DVSC-vel szemben.

OLMOT

vesz lapunk nyomdája!

Vizvezetési cikkek, fürdőszoba berendezések

Bészler és Dávid

vaskereskedésben Piac utca 7.

Kossuth szobor mellett

Pártoljuk a hazai ipart!

Mielőtt női és férfi kalap szükségletét beszerezné, — okvetlen nézze meg

M. Nagy Mihály kalapos mester

kalap nagy raktárát.

Debrecen, Csapó-utca 17. — Színházi átjáró.

Nem bécsi, se nem külföldi gyártmány, hanem modernül felszerelt budapesti és debreceni műhelyünkben magyar munkások készítik.

Férfi nyulászor kalapok már (P 14-től)

Női legdivatosabb file kalapok (P 6.50-től)

Kalap alakítást és tisztítást elfogadok.

Tisztelettel: M. NAGY MIHÁLY kalapos mester, Csapó-utca 17.

APRÓHIRDETÉSEK

Az apróhirdetések díja 10 szóig 40 fill., minden további szó 4 fillér.

A közlési díj vidékről postabélyegeken is beküldhető.

ELADÓK

ócska ajtók, ablakok, fedélfák, téglák és terméskövek. Bácsai-utca 7. szám

Tankönyveket

veszek, cserélek, eladok, papír és írószerek kaphatók Grünmann Sándor, Piac-utca 69.

Tanuló felvétetik

Mandel kárptos, Deák Ferenc-utca 6.

Fiatalembereket

tízletszerzésre felvesszünk. Fűvészkert-utca 9. szám. Debreceni Polgár kiadóhivatala.

BOR

kitűnő zamatu, kihordásra 60 fillér. Cegléd-utca 22. szám alatt.

Zongora órákat

adok jutányosan. Cim a szerkesztőségben.

HASZNÁLT TANKÖNYVEKET

az összes iskolák részére elad, vesz, becsereél BÓHM FERENC könyvkereskedése, Ferenc József ut 7.

Dóciást

teljes ellátásra felvesz özvegy ref. lelkészné Méliusz-tér 10, keresztéplét.